

(Trykt i Morgenbladet nr.38, 21.-27. september 2007, s.21;

<http://www.morgenbladet.no/apps/pbcs.dll/article?AID=/20070921/ODEBATT/709210023>)

MORGENBLADET

Gravlegg språkstriden

Språknormering

Professor emeritus Finn-Erik Vinje beskriver i en artikkel i Aftenposten 12. september de tilløp som nå – i kjølvannet av rettskrivningsreformen av 2005 – skjer i retning av en fastere språknormering. Symptomatisk for dagens utvikling er således at det hittil i år er kommet i handelen tre ordlister som alle tilbyr en trangere språknorm enn den vidtgående valgfrihet som Språkrådet åpner for: Aftenpostens rettskrivningsordliste, NTB-språket og Riksmålsordlisten (7. utgave).

Med utgangspunkt i det fellesgods som disse tre ordlistene representerer, lanserer Vinje en dristig plan: Hvis betegnelsen riksmål igjen skal komme til heder og verdighet som betegnelse på landets hovedspråk, kunne man samordne de overveielser som ligger til grunn for de tre ordlistene. Og han fortsetter: «Dermed kunne man samle seg om en norm som ville samsvare med faktisk språkbruk i landet, og vi kunne kanskje få etablert en normsituasjon noenlunde i samsvar med den vi finner i våre naboland. Og riksmålet kunne få tilbake sitt gamle navn.»

Vinjes ytringer presenteres av Aftenposten som en «debattartikkel». Den har imidlertid hittil ikke utløst noen nevneverdig debatt, og avi-

sen synes heller ikke å ha vært innstilt på å åpne sine spalter for eventuelle bidrag i så måte. Det er beklagelig, for dette er en sak som kunne fortjene å belyses seriøst, grundig og med et åpent sinn, og som burde påkalle et bredt og aktivt engasjement i det offentlige rom.

Vinjes plan er et konstruktivt innspill til en norsk språkdebatt som erfaringsmessig har hatt altfor lett for å kjøre seg fast i gamle, størknede hjulspor. Og intet ville, etter undertegnedes oppfatning, være bedre enn om man kunne enes om å kalle riksmålet – ja, nettopp: Riksmål. Men hva om selve navnevalget skulle vise seg å være en avgjørende anstøtssten?

I så fall kunne man – som parallell, valgfri betegnelse – hente ordet samnorsk frem fra glemselen. Hvorfor ikke la et fordums utskjelt navn på et diskreditert språkpolitisk prosjekt bli gjenfødt og rehabilitert, men nå som sidestilt navn på vårt moderne og revitaliserte riksmål? Og samtidig få gravlagt et skrømt fra en språkstrid som nå burde være historie? Dermed kunne vi endelig også – ikke minst – bli kvitt den selvmotsigende og usannsynlig uformuende, krøkkete og krenkende betegnelsen bokmål.

Noe å tenke på for Språkrådet?

Odd Gunnar Skagestad

Publisert 21. september 2007